

Tomáš Kočko & Orchestr: Velesu (recenze CD)

Tomáš Kočko nazval své nové autorské album podle jednoho ze staroslovanských bohů. Velesu je album o smrti i o životě, album inspirované dávnými mýty, ale s přesahem do současnosti.

Předkřesťanské náboženství starých Slovanů se nemůže opřít o takové množství písemných památek jako náboženské systémy starého Řecka a Říma. Nemáme pověsti o staroslovanských bozích a bůzcích zpracované do takových detailů, aby o nich vznikla píseň, která by odpovídala někdejšímu hitu Zuzany Michnové *Marsyas a Apollón*. Slovanský panteon známe z několika málo spisů především z východní Evropy a například o západoslovanském pohanství si mnohem více domýšlíme, než víme. Vždyť například Jarovít a Chors, kteří propůjčili svá jména dvěma písním na novém albu Tomáše Kočka, jsou podle některých teoretiků jedna a tatáž mytická osoba, zatímco jiní v Chors vidí nikoli boha, nýbrž bohyni Měsíce. A Veles, podle nějž Kočko své deváté album pojmenoval? To byl rohatý bůh rohatého a jiného dobytka, hlavní protivník nebeského boha, někdy znázorňovaný v podobě hada, bůh zásvětí, ale také partner bohyně života Živy, bůh pěvců a v neposlední řadě předobraz křesťanského svatého Jiří, toho, na jehož svátek vylézají z děr hadi a štíři. Kočko, který se jednotlivými, někdy velmi starými, vrstvami především moravské historie zabývá dlouhodobě, se Velesa několikrát dotkl už na albu *Godula* (2011), které tematicky navazovalo na titul *Hodovnice* (2001). Na rozdíl od obou zmíněných „beskydských“ desek, které nabízely i písně z mladších historických okruhů (*Ondrášova píseň na Godule*), je *Velesu* album monotematické, v tom nejlepším smyslu koncepční.

Velesu je album sevřené či zarámované dvojím způsobem. Jeho základním tématem je smrt, zhmotněná nejen v písni *Mohyly* přesně uprostřed alba, ale především úvodním hymnickým zpěvem *Do Návu* a závěrečným volnějším – ale o nic méně energickým – *Na konci dní* (*Do Návu II.*). Druhým rámcem alba je zmíněný Veles, mytická postava, kterou můžeme s tématem zásvětí či podsvětí spojit, ale která na ploše celého alba spíše symbolizuje mizející pořádky jako takové. Album nazvané po jednom ze záhadných pohanských bohů tak není prvoplánovou obhajobou pohanství, což jeho autor ostatně stvrzuje v nedávném rozhovoru pro časopis *Rock & All*: „Je prada, že tohle téma už dávno přede mnou uchopila řada metalových kapel nebo esoterických skladatelů, mám ale za to, že obě party ho prezentují dost jednostranně.“

Klíčem ke Kočkovu dvou- či vícestrannému pohledu na předkřesťanskou prehistorii Moravy je titulní píseň *Velesu*, vnímaná ovšem v kontextu dalších skladeb alba. *Velesu* je píseň o nejistotě a strachu z nového řádu, které do střední Evropy přineslo křesťanství. Nikoli mírumilovná cyrilometodějská mise, ale její předchůdci z Německa, kteří v Kočkově interpretaci přišli s meči a s bojovým pokřikem *Gott mit uns*. Více než předobraz staletých bojů „Čechů“ a „Němců“ a ještě více než protestsong proti „tomu přibitému a novému řádu“ píseň vnímám jako psychologickou sondu do myšlení lidí, kterým se hroutí jejich svět a kteří zatím nedohlédnout za horizont změn, které přicházejí. Píseň, v níž autor oslovuje poraženého bůžka, ale současně i onoho anonymního předka, který přichází o jistoty, je třeba vnímat v kontextu ostatních. Není to tak, že vetřelci od jihu mají meče a pálí a plení, zatímco původní vrstvu obyvatelstva charakterizují pouze něha, hořící srdce a prastaré písně s „předlouhými tóny“. I praslovanský bojovník zpívá „divné písně“, i on drží meč a počítá s tím, že na jeho hlavu padne v boji sekýra (viz píseň *Do Návu*).

Nejen dvě úvodní písně, ale celé nové Kočkově album vybízí k různým čtením a interpretacím. To však zdaleka není jediná jeho přednost. Někdejšímu folkovému písničkáři, který se stále rád vrací ke zhudebněné valašské poezii Ladislava Nezdařila, se na novém albu podařilo dojít zatím nejdál v úspěšné syntéze různých hudebních prvků. Před několika dny publikovaná recenze Pavla Zelinky končí slovy „Jasný kandidát na domácí world music desku

roku“ a já to podepisuji. Bohaté a přitom čitelné aranže, skvělý zvuk (prý existovalo několik masterů alba, z nichž se vybíral ten nejlepší), práce s dynamikou plus kombinace zpěvu a skandování, hudebních vtipů a odkazů na starší Tomášovy desky (slyším ve skladbě *Vnuk* správně motiv z *Ondrášovy písně?*), to vše činí z *Velesu* už nyní kandidáta minimálně na žánrového anděla, ne-li na desku roku napříč žánry. Titulní *Velesu*, navzdory těžkému a svým způsobem kontroverznímu tématu, je jedním z nejzpečnějších hitů, jaké jsem v poslední době slyšel. K tomu přidejme detaily, jako je krásný zvuk perkusí v *Jarovítovi*, viola v *Na konci dní* nebo elektrická kytara v posledních dvou skladbách (na rozdíl od desky *Godula* na ni tentokrát hraje Kočko sám). A pak také fakt, že ačkoli je hlavním tématem desky smrt a „Pastýř na kolenou“, album jako celek nevyznívá smutně nebo tragicky. *Jarovít*, roztančený v jungleovém rytmu, je písní o naději a tato naděje prosvítá i v dalších skladbách alba. Ostatně zelená z obalu desky je přece barvou naděje.

Vydavatel: Indies Scope, Rok vydání: 2016, Žánr: world music/rock

Celkový čas: 39:18

Recenze: autor: Milan Tesař (7. srpna 2016 World music)

www.hudba.proglas.cz